gemeente
Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	
Registratienummer	0098139004
Documentnummer	0098377455
Portefeuillehouder	Zonderland, Hanneke
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Aantal bijlagen	
Begrotingswijziging	☒ nee ☐ ja
Stukken ter inzage	

ONDERWERP
Advisering omgevingskwaliteit

REDEN VOORSTEL
☒ Kaderstellen
☐ Controleren
☐ Budget autoriseren
☐ Consulteren
☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

In te stemmen met het proces voor een nieuw adviesstelsel voor omgevingskwaliteit onder de Omgevingswet, zoals dit beschreven wordt in de 'Notitie advisering omgevingskwaliteit Friesland', en daarmee:

a. Voor de korte termijn in te zetten op continuering van de huidige adviespraktijk via de Gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem;
b. Voor de lange termijn in te zetten op verder onderzoek naar een nieuw adviesstelsel voor omgevingskwaliteit en daarvoor te putten uit de (nog verder te ontwikkelen) menukaart uit genoemde notitie.

BIJLAGEN (worden meegezonden)

1. Notitie 'Advisering omgevingskwaliteit Fryslân', inclusief de volgende bijlagen (0098377552):
    a. Advisering elders in Nederland
    b. Verslag sessies met de Raden in september en oktober 2021
    c. Afspraken met hûs en hiem

gemeente
Weststellingwerf

Aan de gemeenteraad

INLEIDING
De Omgevingswet verplicht straks iedereen om te zorgen voor een goede omgevingskwaliteit. Gemeenten mogen grotendeels zelf bepalen hoe deze zorgplicht wordt ingevuld. Een gemeente moet een adviescommissie aanstellen die adviseert over rijksmonumenten. Voor het overige mag de gemeente zelf kiezen of en op welke aspecten van de omgevingskwaliteit ze zich laat adviseren.

Advisering over omgevingskwaliteit kan gaan over welstand en monumenten, maar kan betrekking hebben op andere aspecten. Bijvoorbeeld over hoe de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten bij een bepaalde ontwikkeling kunnen worden geborgd of verbeterd.

In de huidige situatie doen de meeste Friese gemeenten voor de advisering over welstand en monumenten mee aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Hûs en Hiem. Onze gemeente doet dat ook. Vanwege deze gemeenschappelijk deler is op initiatief van de VFG in een intergemeentelijke werkgroep een gezamenlijke zoektocht gestart naar de mogelijke nieuwe vormen van advisering. Ons college heeft in maart 2021 besloten om mee te doen aan dit proces.

De zoektocht heeft voorlopig geresulteerd in een VFG-notitie, die de volgende inzichten biedt:
- de geschiedenis van kwaliteitsadvisering;
- hoe de advisering nu verloopt;
- wat Friese gemeenten willen;
- wat gemeenten zelf in de toekomstige adviestaak zouden kunnen doen;
- welke adviestaken gemeenten collectief zouden kunnen organiseren ('cafetariamodel').

In de loop van 2022 moet de werkgroep verder werken aan de eventuele collectieve adviesproducten en de organisatie daarvan. Het doel is om een adviesstelsel te ontwikkelen dat voldoet aan de uitgangspunten van de Omgevingswet. Het moet bovendien een adviesstelsel zijn dat kan worden toegesneden op de specifieke situatie en behoefte van iedere afzonderlijke gemeente. We onderzoeken daarbij of we in OWO-verband hierin gezamenlijke keuzes kunnen maken.

<u>Verloop proces tot nu toe</u>
De Vereniging van Friese Gemeenten (VFG) heeft de Friese gemeenten aangeboden om samen een nadere verkenning toe doen naar de advisering over omgevingskwaliteit onder de Omgevingswet. Van de 18 Friese gemeenten hebben 16 gemeenten besloten te participeren. Ter voorbereiding op latere besluitvorming hierover zijn in 2021 diverse sessies georganiseerd voor ambtenaren en raadsleden. Ter inspiratie zijn voorbeelden uit andere provincies gedeeld en zijn gedachten over het toekomstbeeld voor Friesland vrijelijk besproken. Op basis hiervan is een notitie ontwikkeld die een mogelijke aanpak schetst. Deze notitie is opgesteld onder begeleiding van een brede werkgroep bestaande uit ambtenaren van de provincie en vrijwel alle Friese gemeenten.

De OWO-gemeenten kennen grote overeenkomsten in hun omgevingskwaliteit. De landschappelijke kenmerken, gemeenschappelijke geschiedenis en schaalgrootte en ontwikkeling van de dorpen geeft het gebied een grensoverschrijdende kwaliteit. Ook de actuele vraagstukken zijn in de drie gemeenten vergelijkbaar: er zijn verouderde welstandsnota's en dezelfde ervaringen met de welstandsadvisering vanuit Hûs en Hiem. De duidelijke parallellen maken ook dat het logisch is om gelijk op te gaan in dit het proces. Vandaar dat drie gemeenteraden een (nagenoeg) identiek procesvoorstel krijgen voorgelegd. De latere meer inhoudelijke keuzes over de af te nemen adviestaken kunnen misschien ook in OWO-verband worden gemaakt. Maar dit hoeft niet. Als er verschil is in de behoeften, kan hierin ook een eigen keuze worden gemaakt. Het cafetariamodel waarop nu wordt ingezet, maakt dit voor elke gemeente mogelijk.

ARGUMENTEN
a.1 Omgevingswetproof worden is een eerste vereiste
De gemeente heeft op dit moment al een adviescommissie die adviseert over omgevingskwaliteit. Net als in de meeste Friese gemeenten is dat Hûs en Hiem. Voor de korte termijn kan de huidige adviespraktijk worden gecontinueerd door vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet deze adviescommissie aan te wijzen als de op grond van de Omgevingswet benodigde commissie. Daarmee is de gemeente Omgevingswetproof. Organisatorisch en financieel is dit voorlopig de meest praktische oplossing.

b.1 Tijd nemen voor een goede inhoudelijke keuze
De Omgevingswet geeft gemeenten veel vrijheid om een adviesstelsel in te richten dat past bij hun omgevingsvisie en omgevingsplan. Dit vergt keuzes met betrekking tot de context en de reikwijdte van de advisering en de samenhang tussen verschillende adviesrollen. Deze keuzes hangen samen met de aard van de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

De gemeente heeft 7,5 jaar de tijd om na inwerkingtreding van de Omgevingswet het op dat moment in werking tredende tijdelijke omgevingsplan om te zetten in een omgevingsplan nieuwe stijl. Gelet op de samenhang tussen dit omgevingsplan en het nieuwe adviesstelsel is er aanleiding om de tijd te nemen om dit nieuwe adviesstelsel goed in te richten. Het voorliggende procesvoorstel sluit daarbij op dit alles aan.

KANTTEKENINGEN
a.1 Gemeentelijke regelgeving moet nog aangepast worden
Voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet op 1 juli 2022 moet nog een gemeentelijke verordening op de adviescommissie worden vastgesteld. Verder moeten de aan Hûs en Hiem deelnemende gemeenten de betreffende Gemeenschappelijke regeling herzien.

De verordening op de advisering over omgevingskwaliteit wordt per gemeente als een maatwerkdocument vormgegeven. De gemeenschappelijke regeling van Hûs en Hiem is identiek voor alle deelnemende gemeenten en wordt door Hûs en Hiem opgesteld. Beide documenten worden door de gemeenteraad vastgesteld. De uitdaging is om beide documenten goed op elkaar af te stemmen, zodanig dat ook in een later stadium (ergens na de inwerkingtreding van de Omgevingswet) de menukaart daarin kan landen.
De uittreed-regeling van Hûs en Hiem is een document wat door het Algemeen Bestuur van Hûs en Hiem is vastgesteld t.b.v. de stabiliteit van die organisatie, en staat los van deze exercitie.

b.1 Een inhoudelijk voorstel ontbreekt vooralsnog
Een mogelijk alternatief voor dit procesvoorstel is het aanbieden van een inhoudelijk voorstel voor de 'menukaart-keuzes'. Dan zou er sneller duidelijkheid zijn over de onderwerpen waarover een gemeentelijke adviescommissie zou moeten adviseren. Om kwaliteit van het proces te waarborgen is in de stuurgroep van 25 oktober 2021 besloten de raden voor de gemeenteraadsverkiezingen alleen te laten besluiten over het proces. De nadere invulling en uitwerking kan dan in het vervolgtraject zorgvuldig en in goede afstemming met alle gemeenten plaatsvinden.

AANPAK/UITVOERING
De planning is dat dit raadsvoorstel, toegesneden op elke gemeente, voor de verkiezingen wordt behandeld door de Friese raden. De benodigde regelgeving (verordening, gemeenschappelijke regeling) waarmee vooralsnog de huidige werkwijze kan worden gecontinueerd zal intussen worden voorbereid. Dit wordt aan de Raden aangeboden voordat de Omgevingswet in werking treedt. Bij instemming met dit voorstel zal het jaar 2022 worden benut om een passende menukaart te ontwikkelen.

COMMUNICATIE
Geadviseerd wordt om geen bijzondere publiekscommunicatie te organiseren op dit vooralsnog vrij technische onderwerp.

DUURZAAMHEID
Met de komst van de Omgevingswet kan de gemeente nieuwe regels opstellen voor het behoud van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Duurzaamheid wordt wanneer de Omgevingswet in werking treedt een geïntegreerd onderwerp binnen de wet en regelgeving in Nederland. Daarnaast wordt met dit raadsvoorstel gestreefd naar harmonisatie op dit onderdeel binnen de OWO-gemeenten. Eenduidig beleid zorgt ervoor dat de gemeente tijdswinst kan behalen in het afhandelen van bepaalde vergunningaanvragen.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING
Dit voorstel heeft financiële gevolgen. Voor het traject wat nu met de VFG is doorlopen heeft de gemeente een bijdrage geleverd. Voor het vervolgproces zal opnieuw een gemeentelijke bijdrage naar rato worden

gevraagd. Hoeveel dat is hangt af van het proces dat wordt doorlopen. Verwacht wordt dat de bijdrage ongeveer gelijk zal zijn aan de eerdere bijdrage die is gedaan. De eerdere bijdrage bedroeg € 4003,- en werd ten laste gebracht van het budget voor het uitwerken van de omgevingsvisie, 66023/34300. De gemeentelijke bijdrage kan opnieuw uit dit budget betaald worden.

Bij het verder ontwikkelen van de menukaart zal een aantal scenario's worden voorgelegd voor de concrete organisatie van dat werk. Uitgangspunt zal zijn om de financiering zoveel mogelijk te koppelen aan af te nemen producten. In 2022 wordt hierover een nadere notitie verwacht.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,
VAN MAURIK VAN DE NADORT

gemeente
Weststellingwerf

Registratienummer: 0098139004

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

In te stemmen met het proces voor een nieuw adviesstelsel voor omgevingskwaliteit onder de Omgevingswet, zoals dit beschreven wordt in de 'Notitie advisering omgevingskwaliteit Friesland', en daarmee:

a. Voor de korte termijn in te zetten op continuering van de huidige adviespraktijk via de Gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem;
b. Voor de lange termijn in te zetten op verder onderzoek naar een nieuw adviesstelsel voor omgevingskwaliteit en daarvoor te putten uit de (nog verder te ontwikkelen) menukaart uit genoemde notitie.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ,
de griffier, de voorzitter,